

28 maj 2019

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Arbets- och företagsnämnden

§ 50

AFN 2019/48

Stöd till socialt utstötta EU-medborgare

Motion den 4 mars 2019 av Amanda Sandholm, Lisa Rasmussen samt Fredrik Holmqvist (V)

Beslut

Arbets- och företagsnämnden föreslår kommunfullmäktige att fatta följande beslut: Kommunfullmäktige avslår förslagen i motionen avseende ett akut boende för utsatta EU-medborgare eftersom Nacka kommuns ansvar för EU- och tredjelandsmedborgare utan uppehållsrätt som vistas i kommunen är begränsat till nödprövning i den akuta situationen. Nödprövning som kan beviljas är matpengar, tillfällig boendelösning eller flygbiljett till hemlandet.

Motionen anses med detta vara färdigbehandlad.

Ärendet

Motionärerna uttrycker i sin motion oro för att många av de som kommer till Sverige och Nacka ofta befinner sig i en socialt utsatt situation med hemlöshet och ett liv som präglas av otrygghet och utanförskap. För att klara sitt uppehälle pantar de burkar eller tigger pengar. I motionen refereras det till de två natthärbärgen som Stockholm startat med frivilligorganisationer under namnen "Vinternatt" samt "Sommarnatt". Dessa två är avsedda endast för utsatta EU-medborgare.

Motionärerna föreslår att Nacka kommun ska erbjuda utsatta EU-medborgare logi, måltid, råd och stöd samt möjlighet att sköta sin personliga hygien.

Verksamheten föreslår att avslå motionen avseende ett akut boende för utsatta EU-medborgare eftersom Nacka kommuns ansvar för EU- och tredjelandsmedborgare utan uppehållsrätt som vistas i kommunen är begränsat till nödprövning i den akuta situationen. Nödprövning som kan beviljas är matpengar, tillfällig boendelösning eller flygbiljett till hemlandet.

Handlingar i ärendet

Etableringsenhetens tjänsteskrivelse den 13 maj 2019

Bilaga. Motionen

Yrkanden

Ordförande Filip Wiljander (M) yrkade, med instämmande av Mats Granath (L), bifall till enhetens förslag till beslut.

Beslutsgång

Arbets- och företagsnämnden beslutade i enlighet med ordförandes bifallsyrkande.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

Protokollsanteckningar

Anders Tiger (KD) lät anteckna följande till protokollet.

”Motionärerna föreslår att Nacka kommun ska ta initiativ till att bygga boenden för EU-tiggarna. Det är inte rimligt. De har ett hemland dit de återvänder och där de har en fungerande social tillvaro. Det finns inget skäl till att de ska ha förtur till boende i Sverige. Motionärerna skriver att EU-tiggarna har en socialt utsatt situation med hemlöshet. Det stämmer nog att de är utsatta, de är föraktade i sina hemländer och så motarbetade att de till och med har svårt att försörja sig. Men socialt har de i huvudsak en fungerande tillvaro. De östeuropeiska tiggarna är vanligtvis inte utslagna missbrukare, som ofta antyds. EU-medborgare har rätt att komma till Sverige. Och lyckligtvis är det ännu inte förbjudet att tigga. Tiggeri är den yttersta möjligheten för drabbade människor att skaffa sig inkomst. Men det systematiska tiggeri som har uppstått i Europa skapar problem. Därför vore det bra om Nacka kommun på något ställe iordningställde sanitära arrangemang för tiggarna. Det skulle förbättra säkerheten, de sanitära förhållandena och minska tiggarnas utsatthet.”

Gunnel Nyman Gräff (S) lät anteckna följande till protokollet.

”Socialdemokraterna tycker att ett samarbete med frivilligorganisationer och civilsamhälle för att i enskilda akuta fall kunna hjälpa våra medmänniskor är bra. ”Öppna ett boende” kan ge bilden av en permanent lösning vilket vi tror är felaktigt sätt att hantera detta på. Kommunen skulle i det läget ta på sig och permanenta ett ansvar som är statens. Samtidigt är detta en utsatt grupp människor som far illa, och det finns skäl att följa upp hur ett mer tillfälligt stöd kan ges vid akuta tillfällen, men först måste i så fall diskussioner med frivilligorganisationerna tas. Eftersom det är staten som ansvarar för att EU-invånare kan komma hit och det är staten som kan påverka hur EU ska agera för att åstadkomma en förändring i de länder som dessa medborgare kommer ifrån när det handlar om utsatta grupper som t.ex. romer, så behöver det ageras på ett mer övergripande plan. Vi vet inte heller om frivilligorganisationer är intresserade av att driva ”Öppna boenden” för EU-invånare.”

YuSie Rundkvist Chou (NL) lät anteckna följande till protokollet.

”Nackalistan yrkar avslag till motionen i dess nuvarande form, då vi anser att kommunen borde ta ett bredare grepp och utreda behovet av extra stöd, t ex i form av akutboende, till hemlösa i kommunen oavsett medborgarskap.

Även bland kommunens egna medborgare finns nämligen de som är eller kommer att bli hemlösa på grund av vräkning. Det handlar ofta om människor med psykisk ohälsa, beroendeproblematik, demenssjukdom och/eller annan sjukdom som inte har klarat att betala sina hyror.

Eftersom det är en viss process och tar viss tid att få god man till personer i behov som tidigare klarat sig själva, borde Nacka kommun se över rutiner bland sina bolag som t ex

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

Nacka Energi, så att de istället för att stänga av elen, tidigt slår larm till socialtjänsten när någon person inte betalar sina räkningar.

Vet vi hur många som är hemlösa i Nacka idag? Här skulle ett kunskapsutbyte och samarbete med såväl sjukvården (fr a hemsjukvården) och frivilligorganisationer vara väldigt angeläget.”

Joacim Larsen (V) lät anteckna följande till protokollet.

”Arbets- och företagsnämnden beslutade att föreslå kommunfullmäktige att avslå motionen om ”Stöd till utsatta EU-medborgare”. Motionen lyfter behovet av möjlighet för utsatta EU-medborgare, att under värdigare former, ”kunna tillgodose basala behov som logi, enklare måltider, möjlighet till att sköta personlig hygien samt tillgång till råd och stöd för att kunna skapa förutsättning till en förändring i deras livsmiljö” med motiveringen att det ”inte är vårt ansvar” eftersom de är EU-medborgare, i tjänsteskrivelsen lyfts de minimiregler som kommunen har att förhålla sig till men dessa handlar i första hand om den ”vanlige” EU-medborgaren som har rimliga förutsättningar i sitt hemland att klara sig. Reglerna säger inget om att en kommun inte får ge stöd till utsatta EU-medborgare. I Stockholms stad har man valt att inte blunda för människors utsatthet utan arbetar för att på både kort och lång sikt skapa förutsättningar för dessa individer att klara sig. I direktiven för Socialnämnden i Stockholms stads budget för 2019 står det att nämnden bland annat ska ge ”råd- och stödverksamhet och härbärgesplatser till utsatta EU-medborgare och tredjelandsmedborgare” helt i linje med kommunens vilja att skapa ”Ett solidariskt Stockholm ska alltid värna de mest utsatta människorna och ge stöd och värme där det behövs. Mänskliga rättigheter omfattar alla.” vidare skriver de ”Vi vill också aktivt förbättra livssituationen för utsatta EU-medborgare...”. Nacka kommun säger sig vara särskilt duktiga på att få människor i egen försörjning och den kunskapen kombinerat med härbärge kanske skulle kunna ge dessa människor reella chanser att kunna få en bestående förändring i sina liv.

I tjänsteskrivelsen hänvisar även till regeringens utredare ”Regeringens nationella samordnare Martin Valfridsson har i sin utredning om utsatta EU medborgare (SOU 2016-6) kommit fram till att kommunerna inte har rätt att erbjuda EU migranter fasta sovplatser överhuvudtaget. Det enda en kommun får bistå med är akutboende – det vill säga enstaka nätter för människor i nöd.” Fasta sovplatser är inte ens nämnda i motionen. I SKL:s skrivelse ”Några juridiska frågor gällande utsatta EU-medborgare” från 20170804 så lyfter de ett exempel på vad som ryms i kommunens ansvar ”Förvaltningsrätten i Linköping har dock nyligen avgjort ett mål där en kommun ingått en överenskommelse med Stadsmissionen om stöd till utsatta EU-medborgare avseende bl.a. natthärbärgen för perioden januari till juni 2014 (mål 611-14). Förvaltningsrätten kommer i målet fram till att utsatta EU-medborgare som befinner sig inom kommunens gränser är en angelägenhet för kommunen. Förvaltningsrätten anförde i domskälen bl.a. att kommunen enligt 2 a kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) har det yttersta ansvaret för att de som vistats inom kommunen

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

får det stöd och den hjälp de behöver och att kommunen har ett ansvar för akuta insatser. Kommunen hade bedömt att det fanns en överhängande risk för att dessa personer skulle frysa ihjäl under den kalla årstiden något som förvaltningsrätten ansåg vara en rimlig bedömning. Mot denna bakgrund fann förvaltningsrätten att det inte hade visats att beslutet stred mot lag eller annan författning. Kammarrätten i Jönköping beviljade inte prövningstillstånd i målet och tog därmed inte ställning i sak (mål 2079-14).”

Sammanfattningsvis så anser Vänsterpartiet att AFN inte försökt bemöta motionen ur ett rimligt politiskt perspektiv utan lagt sig relativt platt för den miniminivå lagen kräver utan att utgå från den utsatte EU-medborgarens perspektiv. I diskussionen i nämnden framkommer att det finns en vilja bland flera partier att stödja utsatta EU-medborgare så varför inte börja med att låta kommunen i samarbete med frivilligorganisationer undersöka möjligheten till att redan vintern 2019-2020 öppna akutboenden för utsatta EU-medborgare? Varför inte försöka vara bästa kommunen även när det gäller att minska utsattheten för de som vistas och verkar i kommunen?”

Roger Bydler (MP) lät anteckna följande till protokollet.

”Motionen tar upp hur människor som befinner sig i en socialt utsatt situation i form av akutboende ska kunna få logi, enklare måltider, möjlighet att sköta personlig hygien och stöd för att kunna förändra sin livssituation. Sådana lösningar finns i flera kommuner, bl.a. i Stockholm.

Motionen tar upp EU-medborgare – som i rubriken till tjänsteskrivelsen träffande benämnes ”utstötta” EU-medborgare - som är i Sverige och kan behöva denna form av akutlösning för sitt boende. Dock finns det anledning att även behovet omfattar svenska medborgare som av olika anledningar har hamnat i en situation då de mer eller mindre har hamnat ”på gatan”. Tyvärr ser vi att allt fler har svårigheter att klara sin ekonomi och som då riskerar att vräkas eller i annan form få lämna sin bostad.

Tjänsteskrivelsen tar inte upp vad som bör göras för att de som har behov av akutboende ska kunna få den hjälp de behöver, utan beskriver endast de minimikrav som kommunen har att uppfylla. Ett annat angreppssätt hade varit att konstatera att här har vi medmänniskor som är i behov av vårt stöd och att vi i vår kommun kommer att se till att i samverkan mellan kommun och frivilligorganisationer ta fram lämpliga lösningar.”

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
